

Versos, cançons i diversions d'una altra època

CRÀ•TICA-MUSICAL. Una de les icones de l'humor televisiu de finals del segle passat, la igualadina Maria Dolors Bertran, mÃ©s coneguda per **Lloll Bertran**, ha pujat a l'escenari del Kursaal per fer reviure al pÃºblic veterÃ els personatges de l'actriu, acompanyada dels versos del seu marit, **Celdoni Fonoll**.

La Lloll, caracteritzada de Vanessa, en el mateix espectacle en un format mÃ©s petit Foto: Francesc Morata SolÃ©

"La Lloll Ã©s la Lloll!", deuriem pensar molts dels espectadors del Kursaal que dimecres assistiren a l'espectacle *Versos, cançons i altres diversions* que la igualadina va oferir acompanyada del seu espÃ²s i del pianista i cantant **Isaac Fonoll**.

La veritat Ã©s que fou un Ã©xit rodÃ­ de pÃºblic, amb les entrades quasi exhaurides: un espectacle cÃ ndid que va sacsejar de rialles -sÃ­, encara poden fer-ho- als avis i Ã vies que omplien el teatre en una sessiÃ³ del cicle d'espectacles destinats especÃ­ficament a la gent gran, patrocinat, Ã²bviamment, per l'Obra Social de la Caixa, ben lluent a les parets de la sala abans de comenÃ§ar el xou.

La Lloll Ã©s una icona de TV3 dels anys 80 i 90: una garantia de pÃºblic per a aquells que el que pretenen Ã©s omplir la sala al preu que sigui. Una hora i mitja d'entreteniment que el millor que aconseguÃ­ fou resseguir la mirada elegÃ­aca, nostÃ lgica, d'una generaciÃ³ que mira enrere i veu la Lloll. El paradÃ­s perdut: la Vanessa i tants rostres rere els quals s'amaga ella, esbojarrada i sempre enÃ©rgica, disposada a projectar esgarips que tothora travessaven com llances de seda.

A l'inici, l'espectacle prengué un dinamisme fervent grÃcies a les entrades i sortides contÃ­nues de la Lloll i el seu marit, que no coincidien en cap moment, i amb un genial Isaac Fonoll tant en el piano com en la veu, molt aguda per a un home. Lloll i Fonoll, cadascÃº en el seu lloc: ella, histriÃ²nica, exagerada, acaparadora; ell, com volent fer de contrapunt, tÃ­mid, estÃ tic, somrient malgrat la solemnitat del seu paper. Fonoll s'encarregÃ , com a bon versaire, de recitar versos i poesies. I ho feu amb el punt de gosadia i humilitat necessÃ ries per quedar bÃ© sense passar per petulant. Amb un doll ben greu, Fonoll aportÃ el punt d'actualitat amb les seves poesies satÃ­riques, com "Quin mÃ³n de mones!", un exemple de versos directes sense mÃ©s interpretacions que els dobles sentits amb quÃ© juga el poeta.

L'humor semÃ ntic

Tant la Lloll com en Fonoll explotaren sens parar la riquesa de l'idioma quant a dobles sentits i jocs de paraules. En aquest sentit, Bertran semblÃ apropiar-se de l'humor verd d'alguns dels versos erÃ²tics del seu marit. Ella feia, rere la mÃ scara d'un dels seus personatges, riure a cor quÃ© vols amb grans frases sobre el sexe, mentre Fonoll era menys foll que de costum, o de com nosaltres l'esperÃ vem, i ens feia poesia de la natura i dels ocells, en lloc de donar-nos una mostra de la seva interessant i prolÃ­fica obra erÃ²tica. Sabem, Ã©s obvi, que el pÃºblic d'ahir potser no hauria rebut de bon grat segons quins d'aquests versos, perÃ² l'artista no ha de renunciar a ser qui Ã©s per afalagar les orelles. Malgrat apassionar-s'hi, els poemes de paisatge i ornitolÃ²gics no foren sinÃ³ simples excuses per fer quatre rimes fÃ cils sense cap ambiciÃ³ poÃ¨tica a banda de l'autosatisfacciÃ³ i els aplaudiments d'un pÃºblic poc exigent.

Ã nimes entremaliades sense cap sentit darrer mÃ©s transcendent que la defensa d'una llengua sotmesa a atacs constants des del poder judicial. La Lloll adaptÃ de nou "Paraules d'amor" de J.M.

Serrat per convertir-la, aprofitant les referències lingüístiques de la cançó, en "Paraules d'amor a la nostra llengua". Les versions foren constants. De fet, per Fonoll, també cantant -de veu càlida-, sembla que no tingui sentit deslligar la poesia de la lírica. En donà una mostra molt àmplia en recitar diverses poesies tot acompanyades del piano o tot cantant-les. La seva trajectòria parla per si sola. Un bon recitair, que aconseguí que els pèls se'ns ericessin molt més, però, amb poesies d'altres poetes que sens dubte l'han influït: les gràcies supremes que Agustí Bernaus extreu del doll de la llengua, amb "La font de Vilafant" com a exemple, i la candidesa quotidiana i narrativa d'un Sagarra a "La balada de Luard el mariner".

En definitiva, saviesa popular a còpia d'històries i monòlegs de la Lloï, tot intercalant-hi versions musicals tot sovint sense substància, acompanyades de poesies casolanes de Fonoll, que no del Foll, amanides amb excel·lències d'altres poetes. Una tarda amb grans instants, potser massa espuris, i moltes rialles de la mà d'una parella molt 'calenta' que va refredar-se per no fer-la vessar.

El pianista Isaac Fonoll, genial al costat dels dos artistes i familiars. Foto: Francesc Morata Solé